

Nya rön om kompensationsstidpunkt i kampen mot rotoogräs

Kompensationsstidpunkten för åkertistel är tidigare än man hittills trott, konstaterade Per Ståhl, ekorådgivare vid Hushållningssällskapet i Östergötland under EkoNu!-seminariet om rotoogräs som hölls i Esbo förra veckan. Seminariet hölls också på YA! i Vasa dagen innan där omkring 50 åhörare samlades.

För ekodlare är det speciellt viktigt att beakta kompensationsstidpunkten för att bekämpa ogräset vid rätt tillfälle.

– I äldre litteratur står det 8-10 blad för åkertistel, men det är för sent, sade Ståhl. Undersökningar som gjorts under de senaste åren visar att kompensationspunkten ligger så lågt som 4-5 blad, vilket också gäller för åkermolke. När tisteln kommit så långt är det dags att gå efter de största plantorna.

Kompensationspunkten för kvickrot är vid 3-4 blad.

– Efter det börjar den lagra ny näring i rötterna och skicka ut nya utlöpare. Då är det dags att ta kål på den.

Svagheter ska utnyttjas

Under seminariedagen gick Ståhl igenom hur man kan utnyttja svagheter hos kvickrot, åkertistel och åkermolke för att bekämpa dem. Deltagarna var överens om att åkertistel är ett besvärligt ogräs.

– Åkertisteln är jobbig för den har ett stort rotsystem som kan växa ända ner till grundvattnet, sade Ståhl. Den lider aldrig av torka. Vi kan heller inte komma åt den med mekaniska redskap, och sondrar vi

Micaela Ström, ekorådgivare vid NSL, hade varit med och ordnat EkoNu!-tillfället om rotoogräs som hölls i Nyland. Per Ståhl, ekorådgivare från Sverige, höll också en presentation under rotoogrästillsättningen i Vasa dagen innan.

rötterna kan den skjuta nya skott även ur små rotfragment.

En lösning är att konkurrera ut tisteln.

– En tät vall är det bästa sättet att svälta ut den, men det går inte på ett år eftersom rötterna finns kvar i marken. Lyckas vi däremot ge grödan ett försprång så att tisteln hamnar i skugga har vi kommit långt.

Konkurrens om ljuset gör att tisteln måste skjuta höga skott. Sedan kan det räcka med att putsa på 10 centimeters höjd för att få bort tillräckligt med blad.

– Tistelfrön sprids endast 10-20 meter. Det man däremot ska undvika är att tisteln står vid åkerkanten och sprider sig. Då får man problem både via frön och rötter som växer in mot fältet.

Istället kan man så vall längs kanterna av fältet och putsa noggrant.

Kvickrot kan torkas ut

Så fort det är plusgrader börjar kvickroten växa. Endast torka får den att stanna upp.

– En vinter som den här växer den i princip hela tiden. Utlöparna är den viktigaste spridningsvägen. Lyckas man lyfta upp rötterna ovanför ytan torkar de, vilket är det effektivaste

sättet att bekämpa den.

En tät ogrässlådd vall med mycket baljväxter fungerar bra mot kvickrot, likaså råg eller havre.

– En tät gröda som tar upp kväve är viktigt. Också tidiga grödor som råg, höstraps och tidigt korn fungerar.

Radhackade grödor ger möjlighet till bekämpning i den växande grödan, medan ogräsharvning inte har någon bevislig effekt mot kvickrot.

Åkermolken är inte lika enkel att torka ut, och om växten får sprida sig kan läget snabbt vara besvärligt.

– Fröna sprids upp till 150 meter och ger en konkurrenskraftig planta. Putsa ner plantorna innan de sätter frö, också vid fältkanterna. Är man inte noggrann kan åkermolken bara på något år finnas överallt.

Det grundrotsystemet blir ett problem när ogräset väl finns i fältet.

– Åkermolken har en utpräglad höstvila. Försöker vi bearbeta den då sondrar vi bara rotsystemet och får upp ännu flera plantor på våren.

Tidskrävande med träda

Träda är sista utvägen för rotoogräs.

– En halvträda kan ge stor effekt

på kvickrot. Helträda på kvickrot kan ge 100 procent effekt med rätta insatser, maskiner och väder, sade Ståhl.

Boris Lindgård från BT-Agro konstaterade att en helsommarträda ändå är ett dyrt sätt att bli av med ogräs. Istället talade han för en så kort tid för träda som möjligt kombinerat med grön gödning.

– Och en radhacka eller kultivator är ett utmärkt verktyg, men skaffa den inte själv utan skapa hellre en maskinring eller samarbeta med en maskinpark.

Huvudsaken är ändå att se till att huvudgrödan trivs.

– Ett kraftigt rotsystem som ger vatten- och växtnäringskonkurrens är viktigt. En spannmålsgröda som vi inte gödslar får ett sämre läge mot rotoogräsen som gynnas av en luftigt gröda med dålig tillväxt.

TEXT & FOTO

Andrea Bergman
andrea.bergman@slc.fi

FOTNOT: Seminariet om rotoogräs som hölls i Vasa bandades av landsbygdsprojektet Boden. Videon från dagen kommer att dyka upp på EkoNus hemsida: www.ekon.fi.